

Er hangen doelpunten in

FOTO: AOC RAAD

De tribunes stromen vol. Op uitnodiging van de AOC Raad maakten aoc-leerlingen, docenten, beleidsmedewerkers en afgevaardigden van het bedrijfsleven de gang naar het FC Utrecht-stadion. Ze nemen deel aan de *match*, een onderdeel van GOAL! Niet alleen de ambiance, maar ook de datum – 16 juni – ademt voetbal. Het EK in Portugal en GOAL liggen dicht bij elkaar.

GOAL!

GOAL betekent Gezamenlijk Optimum Aoc's op Landelijk en instellingsniveau. Aoc's als de meest aantrekke-

lijke en herkenbare onderwijsvorm van Nederland vormt de doelstelling van dit project. De initiatiefnemers verwachten dit mede te bereiken door al het mogelijke uit leerlingen te halen. De positieve resultaten hiervan oefenen aantrekkingskracht uit op grotere groepen nieuwe leerlingen. Voor de vertaling van deze doelstellingen naar concrete resultaten vonden vanaf 2003 onderzoeken en interviews plaats naar de toekomstkansen. Meerdere bij het groene onderwijs betrokken partijen, leerlingen, docenten, beleidsmedewerkers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, verleenden hun medewerking. Uit de meest opvallende resultaten stelde de AOC Raad een aantal stellingen samen die

tijdens de *match* het draaiboek vormden.

De woordvoerder van de AOC Raad, Annette Verhoef, noemt het waardevol dat de deelnemers de aandachtspunten vanuit hun eigen invalshoek benaderen: "Daarnaast vinden we het belangrijk dat de betrokken partijen elkaar ontmoeten en begrip krijgen voor elkaars standpunten. Zo voorkomen we polarisatie." De AOC Raad gebruikt de resultaten van de *match* mede bij het vaststellen van het beleid. Verhoef verwacht hier deze herfst meer duidelijkheid over. De keuze voor de grootste gemeenschappelijke deler uit de onderzoeken en discussies ligt voor de hand. Verhoef: "De AOC Raad gebruikt de onder-

de lucht

Aoc's willen de meest aantrekkelijke onderwijsvorm van Nederland worden. Tijdens de *match*, als onderdeel van het GOAL-project, discussieerden belanghebbenden over de juiste aanpak. Voormalig doelman Hans van Breukelen legde vervolgens uit dat de stap van beleid naar concrete resultaten raakvlakken met sportprestaties heeft.

◀ *Meerdere partijen discussiëren tijdens de match over de toekomst van het groene onderwijs*

zoeksresultaten en de meningen van vanmiddag om een oplossing voor alle knelpunten te vinden. Dat hoeft geen compromis te zijn.”

Voorbeschouwing

De overeenkomsten tussen GOAL en Portugal of groen onderwijs en voetbal beperken zich vandaag tot de datum, het decor en de naam van het project. Tijdens de *match* beklimt het groen getinte legioen de tribunes. Geen tweedracht, de deelnemers koersen bij de discussie over de stellingen op hetzelfde doel af. Het gaat om het groene onderwijs als het meest aantrekkelijke en herkenbare onderwijs

van Nederland. Wel kopiëren de organisatoren tijdens de *match* enkele gebruiken uit de sportwereld. De discussie over een aantal stellingen duurt als een echte voetbalwedstrijd, onderbroken door een pauze van vijf minuten, twee keer 45 minuten. Roel Schilt, verantwoordelijk bestuurslid voor GOAL!, spreekt als een coach voorafgaand aan de *match* de spelers toe. Hij vertaalt de GOAL-ambities in een helder toekomstbeeld. In 2008 bestaan er opvallende verschillen tussen aoc's aan de ene en roc's en overige scholen voor voortgezet onderwijs aan de andere kant. Zo manifesteren de aoc's zich al geruime tijd als een geheel. Samen geven ze vorm en inhoud aan de merknaam aoc. Als kenmerken noemt hij onder andere een beleid dat zich richt op de output, een goede samenwerking met LNV en OCW, een groene beroepskolom, brede uitstroommogelijkheden en nieuwe aantrekkelijke onderwijsproducten. Dit uit zich bovendien in heldere gedrags- en fatsoensregels op de scholen, een uitgekiend personeelsbeleid, een slimme marketing- en communicatiestrategie en klantvriendelijke kenmerken als leerlingcontracten.

Eerste helft

Genoeg voorbeschouwingen, gespreksleider Harry van Dam trapt af. Over de stellingen vinden geen stemmingen plaats wat scorebord-journalistiek uitsluit. We tekenen enkele reacties op. De eerste stelling luidt dat de afkorting aoc ten dode is opgeschreven. Buitenstaanders kennen de afkorting niet of krijgen een verkeerd beeld. De verwijzing naar de agrarische sector bevestigt het boerenimago. Deze stelling krijgt weinig bijval. Het gaat om de inhoud, niet om het etiket. Consumenten associëren Skoda en Audi nu met kwaliteit, vroeger deden ze dat niet. De voetbalclub HBOK – Het

FOTO: GERRETT STRUIJBS

▲ *Hans van Breukelen: Een persoon biedt veel, een team veel en veel meer*

Begon Op Klompen – uit de regio Amsterdam floreerde hoewel niemand de afkorting kende. Peter van Sante en Jaap Jan Riedijk, leerlingen Diervorzorging, vertellen later dat ze de betekenis van de afkorting aoc pas tijdens hun opleiding op het Groencollege Goes leerden kennen. Het kost de aanwezigen moeite de volgende bewering dat aoc's zich in niets van brede scholengemeenschappen en roc's onderscheiden te weerleggen. Roc's en andere voortgezette opleidingen leveren in navolging van aoc's →

Strategie

Het strategisch inzicht van zijn directeur beïnvloedde de leerlingaantallen. Dat herinnert Hans van Breukelen zich nog van zijn loopbaan in het landbouwonderwijs. Ruim twintig jaar geleden solliciteerde hij als docent bij een groene school in de Utrechtse wijk Zuilen. Tijdens het sollicitatiegesprek vroeg Van Breukelen de directie rekening te houden met zijn roosterwensen om deelname aan de voetbaltrainingen mogelijk te maken. De directeur ging akkoord maar eiste als tegenprestatie van de FC Utrecht-doelman dat interviews in het schoolgebouw zouden plaatsvinden. Ook wilde hij dat Van Breukelen tijdens open dagen de bezoekers aan de deur verwelkomde. Door deze aanpak verdubbelde het aantal jaarlijkse aanmeldingen in vier jaar tijd.

◀ **Jaap Jan Riedijk en Peter van Sante:**
“Op onze vooropleiding kenden we de afkorting aoc niet”

FOTO: GERRIT STRUBIS

specifieke wensen te voldoen. Daarnaast ontbreekt vaak de belangstelling voor een beroep bij potentiële leerlingen. Tevens valt de opmerking dat scholen hun verantwoordelijkheid dragen voor het bedrijfsleven maar ook voor de maatschappij en daarom leerlingen breed opleiden. De leidsman blaast af voor vijf minuten pauze. Het nostalgische gloeiend hete suikerwater met vage theesmaak maakt daarbij plaats voor een trendy sportdrankje.

Tweede helft

Na de pauze komt de stelling dat aoc's zich meer moeten profileren als scholen voor zorgleerlingen aan bod. Er vindt een gedachtewisseling plaats of veel zorgleerlingen een bedreiging voor het imago vormen of juist extra kansen bieden. Enkele opvallende opmerkingen waren dat er geen problemen ontstaan wanneer scholen de kans krijgen leerlingen keuzes te bieden. Tevens viel het iemand op dat er te veel voor leerlingen wordt gezorgd en te weinig voor wordt gezorgd dat leerlingen zelf initiatieven ondernemen. Daarnaast valt de leerlingenzorg in het mbo grotendeels weg. Er klonk een pleidooi voor een beetje minder en andere zorg in het vmbo en wat meer zorg in het mbo. De stelling dat aoc's opleidingen aan kunnen bieden buiten het groene domein kwam vervolgens aan bod. Enkel vinden dat aoc's lef moeten tonen en in moeten spelen op iedere vraag uit iedere willekeurige markt.

inmiddels ook maatwerk en besteden eveneens aandacht aan zorgleerlingen. De lage ongediplomeerde uitstroom uit het vmbo is een pluspunt, maar een docent plaatst dit in het juiste perspectief. Het vmbo-groen wordt vaak als wit afgeschilderd, omdat alloctonen er niet toe kunnen komen het vmbo op een aoc te volgen. Richard Westerhof van de AOC Raad constateert dat leerlingen en docenten vaak trots zijn op hun school, zich er veilig voelen en er met veel plezier naar toe gaan. Het kost hen echter moeite het onderscheid met onderwijsinstellingen te benoemen: “Wanneer je tussen de bomen staat, kost het moeite het bos te zien.”

Het is een fabeltje dat aoc's zulke goede contacten met het bedrijfsleven hebben en zo praktijkgericht zijn. De meningen verschillen over deze stelling. Leerlingen beklagen zich over stagebegeleiders buiten hun vakgebied en stagebedrijven beschikken niet altijd over de juiste informatie. Er klinken ook positieve geluiden. Zo vinden er bij AOC Terra initiatieven plaats van leerlingen die bij een veehouderijbedrijf onderricht krijgen. Ook klinkt er een opmerking dat goede contacten niet betekenen dat aoc's automatisch in de personeelsbehoefte van bedrijven voorzien. Opleidingen zijn niet altijd in staat aan de

Anderen gaan minder ver en vinden de groene markt voldoende. Peter van den Broek van het Productschap Tuinbouw pleit voor nauwere contacten met roc's. Hij constateert dat er in het bedrijfsleven meer behoefte bestaat aan breed opgeleide medewerkers. Hij vindt dat aoc's opleidingen buiten het groene beroepsdomein aan moeten bieden: "De tuinbouwsector kenmerkt zich door schaalvergroting. De behoefte aan kennis over primaire productieprocessen neemt af. Familiebedrijven maken plaats voor grote ondernemingen met een internationaal karakter."

Verlenging

Na de twee speelhelften verzorgde Hans van Breukelen de verlenging. De verwezenlijking van alle plannen vereist samenwerking. De voormalig doelman van het Nederlands elftal stelt dat er overeenkomsten bestaan tussen sportprestaties en de realisatie van de GOAL-doelstellingen. Hij benadrukt de meerwaarde van een team. Van Breukelen gebruikte daarbij videobeelden van het Nederlands elftal van 1988 en schrijft het behalen van het kampioenschap toe aan de teamgeest. De spelers stelden hun individuele kwaliteiten beschikbaar aan het team. Van Breukelen: "Eén persoon biedt heel veel, een team veel en veel meer. Het is de kracht van het individu, maar de macht van het team. Een individu wint de wedstrijd, een team het kampioenschap. Ik denk dat we deze formule moeiteloos naar het groene onderwijs kunnen kopiëren." Als kenmerken van een succesvol team noemt hij een hoog zelfbeeld van de betrokkenen, discipline, goede communicatie en een goede relatie met de omgeving. Luisteren naar elkaar en respect voor de meningen van anderen ziet hij eveneens als belangrijke voorwaarden. ∞

Gerrit Strijbis